

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezői gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árbau fogadtatnak el.

◆◆◆◆ Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk czime f. év november 1-től ◆◆◆◆
Budapest, VIII. ker., József-utca 15. földszint 2.

Kérjük az összes levelezéseket, szakközleményeket, pénzküldeményeket, hirdetéseket stb. ezen újabb címre juttatni.

A „Gazdasági Lapok“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomást jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —lx.	827
Gazdasági levél. — Szász Ferencz	828
Tárca. — Földrengések és következményeik. — Schiller Ottó	828
A „Rekord“ sorrágyázó gyakorlati jelentősége. — Szűcs János	829
Cselédlakások	831
A zöldségfélék téli eltarítása. — Balogh Bálint	831
Védekezés a szemstermvények dohosodása ellen. — Bászai Elek	821
Könyvismertetés	832
Kérdések és feleletek	832
Kérdések: Telekkönyvileg biztosított ablakjog. F. Zs. — Buza közül rozstól kiválogatni. M. P. — Ideiglenes kukoriczagoré. H. N. — Szőlőtörköly felhasználása. Sz. F.	
Feleletek: Lehet-e még október hó végén búkkönyvet keveréket vetni. Sz. Á. — Elővételi jog fentartása. Szűcs János. — Gabonagarmada magassága a magtárban. F. Z. — Rozsdás alomszalma. Szűcs János. — Kénszagu bor javítása. Sz. G.	
Hírek	833
Aprók	834

SZEMLE.

(Időjárás és a gazdasági helyzet. — A hivatalos utótermésbecslés. — A háború réme elodázva. — Ezzel kapcsolatos gabnaárak és a gazdasági fejlődés.)

A gazdasági helyzetben nevezetesebb fordulat alig észlelhető. Mint megjósoltuk volt, ugyszólván úgy történt is, hogy augusztus 15-ikével átmentünk az őszbe és ugylátszik az hosszú lesz. A mult hét péntekjéről szombatra ugyszólván országos jellegű eső állott be, de az északi szél behatása alatt bár hűvös, de aerült napok állottak be. Elszomorító azonban a vetések állása. A hol korán vetettek el, ott gyönyörűen állanak, majdnem tulbuják, de általánosságban sok a szántatlan terület s így természetesen az ősziekkel bevetett területek s úgy sejtjük a beszerzett adatok szerint, hogy 10%-al kisebbedni fognak, annál is inkább, mert az időjárás azt sejteti, hogy a fagyok is hamarosan be fognak állani. A tengeribe vetett reménység annyiban is csalódást hozott, a mennyiségbecsléstől teljesen eltekintve, hogy vidékenkint nem jól érett be. Korai etetésre került, nem levének készletek ó-tengeriben és a hol volt, ott 24 K-val mérték. Sok a panasza az állapotbetegségeket illetőleg, melyek a fel-fuvódásokban kulminálnak. A bortermés meny-

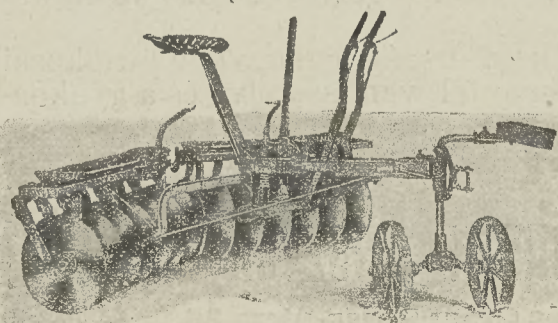
nyiségbeli csatlódásai felszöktették az árakat, minőségben pedig az iz inkább az eczetre emlékeztet. Mindenesetre senkisé sem tartja meg készleteit, mindenki szabadulni igyekszik a termésétől. De egyet sejtünk. Hogy a gyümölcsstermés a következő campagne-ban óriási lehet, ha ugyanis valami késői tavaszi fagy azt el nem pusztítja, mert annyi ugynevezett „Bouquet-Zweige“-ket még nem láttunk a gyümölcsfákon, mint most ősszel. Qui vivra, verri!

A földmivelségi miniszter egy korrekturális utótermésbecslést adott közre a mult hét végén. Hogy a buza mégis 46,133.446 q volna, vagyis csak 523.000 q al volna kevesebb, mint szept. 9-én kiadott bulletin, azt nem hisszük el, sem azt, hogy a junius 8-iki legnagyobb kimutatással szemben csak 1 mill. 100 q lenne a latitudo a minus javára. Az egyszerűen hihetetlen. Mi ma is a mellett kardoskodunk, hogy a buza össztermése a 43 millió felül nem kerekedett. A rozs — 81.198 q, az árpáé — 76.766, a zabé — 45.010 q volna, az elemi károk javára egyszerűen flabiszitika. A hibák szeptember 9-vel szemben: — 177.092, + 83.040, — 262.521 volnának az említett szemtermvények sorredjében. A minőség átlagsúlyában is 1—3 kg.-al lejjebb mehetünk ugy a buzánál, mint a rozsnál. A többtermelés szempontjából pedig elszomorító a statisztikai számok, bárha, mint említettük, kedvezőbbben vannak a magyar birodalmi adatokban kitüntetve és nagyon is megközelítik az 1911-iki adatokat melyek szintén magasabban voltak felvéve. Tengeri az október 7-iki adat szerint, mely 48,492.208 q-al volt kitüntetve 46,750.169 és 481.945 q elemi kárral, a burgonya pedig 50,449.922-vel az előbbi 51.332.557 és 253.478 elemi kárral van a communiqueben elkönyvelve. Nézetünk, mely a gazdákéval egyezik, az, hogy a termésbecslési adatok nem fedik a valóságot. Pardon! Vagy a miniszterium szépítgeti a helyzetet, vagy az adatok, melyeket kap, nem fedik a helyzetet, mert hiszen ma mindenki, a börzét is beleértve, tudja, hogy a hivatalos termésbecslésekben nagy hibák vannak, bár javultak Serényi alatt. A becslési reformot folytatni kell és végül befejezni és a termésbecslési számokat nem a külföld előtti tündöklés kedvéért kell a magas milliókban kifejezni, hanem a belföld, mezőgazdaság és kereskedelmünk tájékoztatása szempontjából. Utóbbira, a kereskedelemre nézve nem is oly fontos a miniszteri bulletin, hiszen annak hirszerzése

felülmulja a miniszterét. Hasznát csak akkor veszi, ha a miniszter termésbecslése nagyobb az óvénél, hogy árnyomást gyakorolhasson a gazdákra. Pedig, úgy hisszük, a gazdák megérdemelnék, hogy az óket károsító nagy horderejű hibák végül kiküszöböltessenek.

A mit oly annyiszor hangoztattunk, azt megismételjük. Nem politizálunk, noha éppen a Balkán-bonyodalom erre okot adna és nehéz a magyar embert örökölt politizáló hibájától eltítani. Csak annyit a Balkán-háborúról, hogy a hatalmak a quadrupel-alliance előnyomulása és a törökök veresége folytán a Balkán-statusquo fenntartásához immár nem ragaszkodnak, hanem az összes erők bevonásával és összetartással igyekeznek a Balkán-kérdést az általános megelégedés révén megfejteti. Reánk nézve tehát a háború réme enyhült s a nagy hatalmak közül csak Anglia viselkedése vált gyanussá. Lehet, hogy egyelőre csak elodáztatik a nagy európai bonyodalom, de egyelőre elmondhatjuk, hogy: „aufgeschoben!“ Gazdasági fejlődésünkre ez mindenesetre nagy vivmány és hogy gazdáink ezen hirt örömmel fogadják, az kétségtelen. Az értéktözsde viselkedésében is látható ez, nemkülönben a terménytözsdeében, melynél főleg a zabban óhajtottak néhányan nagy eret vágni a katonai kincstáron, gondolva, hogy 13, sőt 14 koronát is fog fizetni. Ezen óhaj nem teljesült. A zab a 12 koronán felüli árból nagyot engedett és 11 K 55 fill -re lett liquiidálva. Ez is sejteti azt, hogy a háború réme egyelőre elmúlt. A román mozgosítási hirre, mely kiviteli tilalommal járna ugyan, ismét némi emelkedések állottak be a szemes terményekben. Változékonyság jellemzi a helyzetet. A vidék ismét a bizonytalanság miatt nem igen akar gabonát eladni.

A pénzpiacon általában és mindenütt a hiány még nem szünt meg. Az osztrák-magyar bankráta egy 23 évi szünet után ismét az 5½%-ra szökött fel. De nem hihetjük, hogy tartós legyen az óriási kamatláb fentartása és enyhítése előreláthatólag be fog következni. Hogy mikor, nem tudjuk. Mindenesetre a fegyverkezések enyhítése és a megértés politikája bekövetkeztével egész Európában ismét a gazdasági fejlődés fog előtérbe lépni, a mely csak tartós béke mellett lehetséges, melyet hirtelen felrobbanó bombák többé nem veszélyeztethetnek, hacsak egyes

A DEERE-féle TÁRCSÁSBORONA

valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

nemzetek nyomatókos közgazdasági fejlődései és folyamánként terjeszkedéseik által nem borították lángba. —ix.

Gazdasági levél.

Irta: Szász Ferencz.

Pusztakamarás, 1912. X. 23.

Megint esik! Szt. Márton nyara csak mutogatta magát, alig volt egy pár verőfényes nap, de azért örültünk a hideg, deres, boros, szeles napoknak is, mert legalább nem esett folyó hó 8.-ától. Meg is indultak szépen a munkálatok. Sarju-boglyáinkat behordtuk, a cséplést befejeztük, magnak hagyott lóheréket lekaszáltuk, s egy részét behordtuk, takarmányrépánkat szedjük és hordjuk s a mi fő hátvetettünk, de most már megint vége minden jó igyekezetnek, mert úgy hull az áldás, hogy nyári zápornak is beillene, nem is esik, hanem csorog.

Szerkesztő ur mult heti szemléjében felhívította, hogy írjak az erdélyi viszonyokról. Csak nyomorúságról, szegénységről adhatok hírt. Alig vegyül egy-egy örvendetes dolog rövidke tudósításomba s ha még ez a mostani eső is úgy rátart, mint a multkori, akkor aztán jól fogunk kinézni! Nem csak a saját bajainkról fogok szólni, mert mi még aránylag elég jól elvégezhetjük a dolgainkat s károsodásunk ugyszólván semmi a másokéhoz képest; hanem szölok egypár szót az általános helyzetről s mindjárt felhasználok egy statisztikai adatot: *Hivatalos kimutatás szerint egymilliókettőszázötvenezer métermázsza tengerivel terem az idén kevesebb Erdélyben, mint tavaly. Óriási summa ez, s hátha még hozzávesszük azt, hogy a tengerinek legalább 25%-a éretlen lesz! Erdélyben a tengeri a főtermény és még hozzá fő kenyértermény s ennek a hiánya meglátszik az egész vonalon. A sertés oly olcsó a heti piacokon, hogy ugyszólván dobják az ember után. Szavahihető embertől hallottam, hogy egy szegény ember eladott egy koczárt öt malacozal 50.K-ért. A vevő felpénzelte az eladó elment átíratni a járlatot, amint ez már szokás. Vissza jön a vevő, átveszi a járlatot s*

kezdi terelgetni maga előtt a koczárt malacozok nélkül s csak hosszas vita után fogadta el a malacozokat is, mert az eladó semmi szín alatt sem akarta haza vinni, menekülni akart a malacozaitól. Olyan eset is fordult elő, hogy egy asszony 120 fillérért eladott egy tyukot s az árával vett egy kis malacozot s még maradt is 20 fillérje. A mászarosok a készen megkoppasztott 6—8 hetes malacozot 3.—(három) koronáért árulják, *ők veszik az élet 2.—(kettő) koronáért s még olcsóbban is!*

Egy bérlő egy sertészvérsz-zárlat alatt lévő községből 40—50 fillér kilogrammonkénti árban szedett össze egy jó falka disznót s szállította azonnali levágásra. Örült aki menekülhetett a disznójától.

Nagyot estek a szarvasmarha árai is, mert amilyen jól sikerült a szénatermés, éppen olyan rosszul sikerült a sarju, s legelni sem tud a jószág a nagy locs-poesban. Most olcsón vehet erdélyi magyar tinót és ökröt akinek szüksége van rá, s a tél folyamán sem lesz drága.

Ezeket az eseteket csak a nyomorúság esztelensége hoztam fel, megtörténtek, igazak. Az is jellemző az állapotokra, hogy más esztendőben vadásztunk a eselések után, most meg örül mindenik, hogy megmaradhat s fogadunk egypárral többet is, mint kellene, mert amilyen megbízható az itteni nép, hát megvagyunk róla győződve, hogy mihelyest nyilni fog a határ, hát itt hagy egy-kettő ügy, hogy csak a kapufélfától vesz bucsut.

Hogy mi kárt szenvedtek azok a gazdatársak, kiknek keresetekben kinnmaradt a gabonájuk, ez egyszerűen leírhatatlan s az is nagyon tekintélyes summa, a mi a behordott asztagokban ment tönkre. Ezért megfizethetetlen a korai cséplés, de hát aki bérgeppel csépel, az sokszor legjobb akarat mellett sem csépelhet, míg rá nem kerül a sor. Szegény béreséplőtulajdonosokra is rossz világ járt az idén, sokat vesztettek, sok helyen elakadtak, úgy hogy nem egy ráfizet a mesterségére. Tudok eseteket, hogy még pár száz lépésnyire sem szállíthatják a gépet, miért is a gabona rothad tovább az asztagokban. A bér különben

felénk, ha a géptulajdonos adja a fűtőanyagot 5 %, herénél 12 %, ha pedig a gazda adja a fűtőanyagot 4 %, illetőleg 10 %. Munkásokról a gazda gondoskodik. Kisgazdáknál valamivel több.

Idei cséplési eredményeinkkel a viszonyokhoz képest meg lehetünk elégedve.

Őszi buzánál 840 kgt, tavaszi buzánál 730 kgt, zabnál 1100 kgt, árpánál 830 kgt értünk el kat. holdanként. Rozsból 1300 kg. lett holdanként, de legalább 150 kg. tönkrement, úgy hogy bátran tehető a termés 1500 kg.-ra. Mindössze 10 holdon termeljük. Tengeriről nem beszélek még, maglóhere a megejtett próbacséplés szerint adna 10—15 kg.-ot kat. holdanként, de hogy el fogjuk-e csépelni, nagyon is meggondoljuk.

Egy trágyázási és egy termelési kísérletünkről nem számoltam még be, miért is most teszem meg:

Őszi buza, kat. holdanként adott:

Trágyázatlan	448 kg.
150 kg. superphosphat szórva	692 «
75 kg. « sorba	980 «
110 kg. « sorba	1092 «

Az egész tábla 110 kg. sor trágyát kapott, általa 1000 kg. kat. holdanként. A tábla víznyós természetű szurkos fekete agyag. A sor-trágyázás oly mesés eredményt szült, hogy nem tudunk eleget bánkódni azon, hogy az idén e miatt a rettenetes időjárás miatt csak kis mértékben alkalmazhatjuk. A dolog ugyanis úgy áll, hogy mindössze csak 30%-át végeztük még el az öszivetésnek s gyurjuk bizony kézzel is a magot, mert félünk, hogy kikopunk az időből. Volt ugyan nekünk decemberi vetéssel is jó buzánk s volt másnak is, de az idén egyáltalában nem lehet bizni az időjárásban. A talaj is olyan az idén a sok esőtől, hogy a háromvasu forgató ekék és tárcásboronák csak foltonként s csakis a humuszosabb, könnyebb művelési táblákon végeznek jó munkát, ott jár mögöttük a borona és vetőgép, de legtöbb helyen egyes ekékre vagyunk utalva s olyan a szántás, hogy el sem fogasoljuk most, hanem várunk vele, míg egy kissé

▼▼▼▼▼▼ TÁRCZA. ▼▼▼▼▼▼

Földrendések és következményeik.

Irta: Schiller Ottó.

Az elementáris erők közül a földet rengető erők a legváratlanabbak, nagyságukra és hatásaikra a legszörnyűbbek. Csak képzeljük el, hogy vannak földrendések, melyek egész kontinenseket megrázkódtnak s hogy ilyenkor a rengés forrásának természetesen több kilométer mélységben kell lennie: milyen rengeteg köbtartalmu és súlyu földtömegek mozgása ez. És tudjuk, hogy milyen heves mozgása: épületek dőlnek romba, minden elhagyja a helyét és sokszor nagy erővel röpül tovább! Több tíz kilométer vastag és néhány 1000 km² felületű földtömegek inognak meg: elgondolni, hogy pld. a Mont Blanc hegykolosszusát valamely erő megmozgatja, már félelmes; pedig vannak földrendések, melyek egész hegyláncokat ráznak föl. A híres lisszaboni földrengés (1755), melynek 60.000 ember és akkor a világ egyik leggazdagabb városa esett áldozatul, csak 3 lökésből állott és 5 percz alatt végezte munkáját. De érezni lehetett egész Nyugateurópán végig föl, a Skan-

dináv szigetekig. Ma, mikor finom műszereink regisztrálják a föld minden hullámzását, még jobban ismerjük a földrendések kiterjedését. 1895-ben Argentína volt egy földrengésnek a centruma, melynek sugarai kibatottak Japánig, épügy mint Olaszországig. Ekkor konstataálták először az egész földgömb megrázkódását.

Melyek azok az erők, amelyek az ilyen irtózatosságu és amellé még az időjárásnál is szeszélyesebb elemi katasztrófákat előidézik? Melyek ezek — hogy számolhassunk jövetelelünkkel, maximális képességeikkel, hogy védekezhessünk ellenük.

Ha keressük őket, először is föltűnik, hogy nem mindenütt egyformán vannak jelen. Vannak földrengésmentes területek (Afrika, Egyiptom, Németország), ezekhez legfőljebb távoli földrendések morajai jutnak el; és vannak földrendésekben gazdag vidékek (Japán, a mi alföldi medencénk, Középamerikában a folytonosan rengő »függőhinta« nevű fölföld és elsősorban a nyugatamerikai vulkánvidék: Sanfrancisco, az Antillák, az Andesek stb.)

Régebben azt hitték, hogy a földrendések mind Vulkánikus eredetűek: azaz az eruptív

gázok és a vulkánokon feltörő tüztömegek reszkettetik meg a földet. Kétségtelen, hogy vannak ilyen földrendések is. De ezeket épen az jellemzi, hogy nem nagy kiterjedésűek, csak a vulkán közelében folynak le, bár néha nem kevésbé rémületes hatásúak. Hiszen pld. a Krakatoa vulkán híres erupciójaker (1883. elpusztult 40.000 ember) egy egész szigetnek (amelyen a tűzhányó emelkedett) a fele a szörnyű rázkódástól elvált és a tengerbe zuhant, a Sunda szigetnek nagy része a szoros értelmében fölrobbant, a levegőbe repült, úgy hogy az atmoszférába szétszört portömegek még nálunk, Európában is hosszú időn át a legesodálatosabb fényjelenségeket idézték elő, pl. fent az óriás magasban reflektálták éjszaka is a napfényt, világítottak.

Mindazonáltal vannak más földrendések is, melyeket nem valamely vulkánikus kitörés idéz elő, hanem amelyek a földformáció alakulásával függnek össze. Ezek az u. n. földalkati, másként *tektonikus* rengések, melyek gyengébbek, de kiterjedtebbek. Egyes földrétegek jönnek ilyenkor a föld méhében mozgásba, csuszna lejjebb, töltenek ki hézagokat stb. s rántanak magukkal mindent, ami fölöttük van. 1903-ban Középnémetországban oly földrengés hullámai voltak érez-

„MINIMAX”

kézi tűzoltó készülék gazdáknak cséplés és aratás alkalmával teljesen nélkülözhetetlen és csakis ezek segítségével lehet az ott keletkező tüzet megelőzni.

A „MINIMAX” készülék az ország legnagyobb birtokosai magtáraiban és szérűskertjeiben fel van szerelve és a gyakorlatban kitűnő szolgálatot tett.

Felvilágosítással szolgál a

Alaptőke 650,000 korona.
Az Első Magyar Iparbank alapítása.

Magyar Minimax Részvénytársaság.

Iroda és Gyár: Rózsa-utca 85.

megderelődik, akkor aztán valahogy elvetjük a superphosphatot is, a magot is és elboronáljuk. Legyen a mi lesz! Ez az újabb eső megint úgy vissza vet, hogy legalább egy hétig megint vége a vetésnek, legfeljebb a lóheréseket törhetjük. Mi lesz ennek a vége? »Uram csak Te tudod!«

Termelési kísérletünk loosdorfi vöröskalászu buzával történt. A kontrolbuza Tiszavidéki eredetű, gazdasági buza volt. Talaj: fekete agyag. Fekvés: déli lankás oldal. Elővetemény: zabos borsó trágyázva, zöldtakarmánynak. Vetés Record II-vel, sortrágyául adatott superphosphat.

Eredmény:

Loosdorfi ..... 1138 kg.
Gazdasági ..... 1066 «
Tehát a loosdorfi többet termelt 72 kg.-mal. Az idén nagyon is érvényre jutott a loosdorfi azon jó tulajdonsága, hogy nem dült meg s ki is állotta jól a tűzpróbát. Az egész termést vetőmagul használjuk, nem feledkezve meg az újbóli összehasonlításról. Csak tudnánk elvetni — de ez kérdés?

Már előbb kellett volna rámutatnom a károsodások azon hosszú sorozatára, mit az idén az építkezésekben szenvedtünk. Nevezetesen mifelénk a főépítkezési mód a fecskéfészek módjára rakott agyagból és törekből, szalmából rakott falak. Ez az építkezés az idén nem ment sehogy sem, mert a fal nem tudott kiszáradni s a sok eső következtében sok félbehagyott épület összedőlt. Ami nem is csoda, mert hisz a hegyek is kezdenek összeomlani, szakadozni. Még az évtizedes köves utak (országutak) is lépten-nyomon megrepednek és súlyednek. Az is nagy kár, hogy a sok eső a már vizzel teljesen telített hegyi táblákról sok humuszt lemos.

Még csak Erdély, s az egész világ legujabb szenzációjáról számolok be: Rigler Gusztáv kolozsvári egyetemi tanár »növényi tejéről«, melyet tisztán növényi anyagokból állít elő, s állítólag 12 fillérbe áll literje, holott például Kolozsváron 30—50 fillér a tej literje. A dolog már kezd egész komoly jelleget ölteni, mert úgy a belföldi, mint a külföldi vállalkozók

sűrűn háborgatják a tudós professzort talál-mánya értékesítéséért. Majd meglátjuk, mi lesz a dolog vége, ha sikerül, hát a jövő nemzedék tej helyett »növényi tejjel«, zsir helyett kókuszszírral él, bor helyett valami növényi kefir, meg kunist fog inni, ha ugyan még lesz olyan megátalkodott konservatív természetű ember, hogy szájához merje emelni az alkoholt bármilyen formában is.

A barázdákban különböző motorok fognak pöfögni, ló egyáltalában nem lesz, mert automobilon fog járni mindenki, melyekből mikor ilyen jó 1912-es sarak lesznek, egész egyszerűen szárnyra kelnek, az utasok. Isten kenyelméből a vegetariánuskodás is annyira el fog terjedni, hogy húst sem eszik a jövő gyermeke. Egy szóval furcsa világ lesz akkor! Egyelőre, a »növényi tejjel« borjukat szándékoznak táplálni s kíváncsian lessük az eredményeket.

Bufelejtőnek bort iszik a magyar — ez idő szerint, de az idéni terméskből nagyon rosszat iszunk, ha iszunk is, mert még ott van kint a tőkén, a mi le nem száradt s le nem rothadt. E héten akartunk szüretelni de már egy kis szürettel éppen 60 órája csorog az eső s éppen ezért várni kellett. Más években ilyenkor már csipős volt a must s kóstolgattuk a karczost.

»Adjon Isten bővebb szüretet jövőre!«

A „Rekord“ sortrágyázógép gyakorlati jelentősége.

Irta: Szücs János.

Annyi dicshimnusz, reklám lett ezen gépről megírva a szakirodalomban, amit egy legnépszerűbb primadonna is megirigyelhetne. Sőt máig is folytatódik a vele elért sikerekről szóló legenda. Egész irodalma van már. Talán egyedüli voltam, aki annak idején negatív álláspontot foglaltam el vele szemben, illetve trágyázási jelentőségével. A gép műszaki kivitele működésével szemben nem mondhattam bírálatot, mert nem ismertem. Épp ezért kifogásolták is különvéleményemet, noha az csupán a műtrágya sorbayetése ellen irányult és a melyet ma is fentartok és meg

fogom győzni a nézeteimmel eddig ellenkező véleményen lévő faktorokat is erről. Ugyanis alkalmam nyílt végre nem csak látni a »Rekord«-ot, de vele működni, kísérletezni is. Persze, nem én szereztem be, hanem már meg volt, a midőn az uradalomba jöttem. Tehát akarva, nem akarva, ki kellett próbálnom és ezt annál is szívesebben tettem, hogy magam is meggyőződhessek működése és az általa elérendő eredményekről. Mielőtt a gépet kipróbáltam volna, azt alaposan megvizsgáltattam, mert bizony reá volt tapadva az előző vetés alkalmával a műtrágya. A béresgazda véleménye bizony antipatikus volt róla és a hogy megkezdtem vele a vetést, magam is az ő nézetét láttam igazoltnak. Bizony sok vele az üzembizavar, folyton elakad, vagy valamelyik vezérműve romlik meg, eltekintve nehéz súlyától, melynél fogva helyes gazdaságban nem is való. A gépet végül az alapos kitisztítás- és kijavitással rendbe hoztuk. Ugy, hogy a szuperfoszfátot megrostáltuk, az üzembizavar mérséklődött. Azonban még így is, míg rendes géppel 4 lóval naponta 12—14 holdat is elvetettünk, addig a »Rekord«-dal 6 lóval meg kellett elégedni 7—8 holddal is. És e mellett az igaerő a rogyásig ki lett merítve. Tehát midőn az a törekvésünk, hogy a vetést lehetőleg 10—15 nap alatt végezzük el kétszeresen meggondolandó, hogy melyik lesz előnyösebb, ha szórva vettetem-e a trágyát még augusztus-szeptemberben, avagy egyszerre a buzával és 50% csökkenő munkaproduktummal? Tény, hogy egyenletesebben lehet vele vetni és talán kevesebbrel is elérjük vele az elsőterményben azt, amit a szórva-vetésnél többel, vagy még egyszer annyival. De ha én elkésem a vetéssel, akkor már ugyanis ki vagyok téve 20—30%-os termésvesztésnek. Másrészt, a mint az országban szétszórtan megejtett kísérletekből Gyárfás József szives közlése nyomán meggyőződünk, legtöbb helyen nem mutatkozott különbség a kétféle trágyázás között, hanem, igenis voltak kísérletek, ahol a szórva-vetés adott nagyobb termést. Hogy a differenciák honnét nyerik magyarázatukat, alább ezen lényeges kér-

hetők, mely egy innét egészen az Antillákig húzódó földrétegnek csuszamlásából származott.

Honnét támadnak már most ilyen rétegvándorlások? Az egyik ok az, hogy a külső, az atmoszférával érintkező földréteg természetesen hamarabb hűl ki és húzódik össze, mint a belső rétegek. Ezek még esetleg izzóan tüzesek, sőt gázneműek, a felület már szilárd, összehúzódtott. Ezáltal a belső rétegek explosív irányzatot nyernek és az amugy is nem elég tágas külső rétegek folytonos összehúzódnásának nyomása ezt még fokozza, valamint a belső rétegek hőfokát is emeli. Viszont ha az explózió ezen az alapon nem következne be, hanem a belső rétegek a külső nyomásnak engednének, akkor is megeshetik, hogy a kiegyenlítődés nem mindenütt összevágó, hogy pld. a belső rétegek a nyomás alatt erősebben összehúzódnak, mint ahogy ezt a mozgásukat a külső burok mindenütt követni tudja, vagyis a burok beszakad. Annál inkább, mert a nyomás a középpont felé mindig erősebb és a belső összehúzódnás ezért gyorsabb, mint a külső. Ilyen beszakadás eredményei pld. az Alpések, amelyek észak felől fokozatosan emelkednek a nagy magasságokig, a déli oldalon

azonban hirtelen mennek át a Pó síkságába és arrébb a Riviera hegyfokai előtt elterülő tengerbe. A legnagyobb ilyen beszakadás az, amely földünk északi sarkától egész a déli sarkig húzódik, a nyugatamerikai tűzhányók és az újabban fölfedezett Victoria-földi Vulkanok (az Erebus és Terror) mentén, ott, ahol az Antillák hegyóriásainak szédítő partvidéke alatt a Csöndes óceán roppant szakadéka omlott alá. Bizonyos, hogy a Csöndes-óceán területén valamikor szárazföld volt és hogy ennek az óceánnak sokszor 10 kilométernyi mélysége egy ugyanilyen méretű, sőt a part hegyeinek csúcsától számítva még borzasztóbb »világbeszakadásnak« az eredménye. Erre a katasztrófára, mint amelyen egy földrengésnek következményeit egész teljességükben szemlélhetjük, még visszatérünk.

A tektonikus erők közé számítható még a föld tengelykörüli forgása, mert ez a föld gömbalakját a sarkokon, — ahol a forgás kisebb kört ír le, tehát kisebb a centrifugális erő — lelapítja. A tengelyforgás azonkívül egyre lassul, úgy hogy a sarkok lelapulása mindjobban visszaduzzad, vagyis az egyenlítőtől a sarkok felé földtömegek vannak mozgásban. Viszont a vulkánikus földrengető erők

közé kell még iktatni az erupezióval járó nagy levegőhullámzást, amely kétségtelenül átlántalódik a földrétegeire is.

Már most melyek ezeknek a — részint vulkánikus, részint tektonikus — rengéseknek a következményei. Először azok a nagy katasztrófák, melyekről a történelemből tudomásunk van. De ezek csak a földön élőkben pusztítottak, magában a föld anyagában nem idéztek elő változásokat. Vannak azonban ilyen geológiai következmények is.

Igy a beszakadások vagy az erupeziók vonala a földtömegnek mindig az a törekeny vonala lesz, amelyet az erők leghamarabb támadnak meg, épügy, mint valamely repedt golyó repedési vonalát. Innét van, hogy vannak földrengési zónák, mint már mondtuk (pld. az Antillák vonala.) Továbbá ha a beszakadás igen nagy, pld. olyan, mint a Csöndes-óceáné: 10 km., akkor az így támadt nyíláson fölszökik a földnek ebben a mélységben (10 km.) már tüzes anyaga a »magma«, más szóval a beszakadás szörnyű vulkánikus jelenségekkel és vulkánok képződésével jár, mint tényleg a Csöndes-óceán vonalán az Antillák. Vagyis sokszor a vulkánikus jelenség csak kísérője a tektonikus je-

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gézekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírási óránként 2—3 hold.

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

désre vissza fogok térni, mert azt hiszem, nem közömbös erről beszélni.

Most a gép technikai konstrukciójáról fogok még egyet mást felemlíteni, amely módosulásra szorul. Hibájának tartom azt, hogy a vetőkorong még mindig a régi szisztéma szerint készül, amely pedig inpraktikus és pedig először azért, mert vasból van, melyre a trágya reá ragad, még ha száraz is az, minélfogva a benne levő mészt, kén és foszfor marja, rozsdásítja és így hamar tönkre megy, pótlásra szorul. Másrészt a csomós, vagy kissé nedves trágyát nem veti egyenletesen. Harmadszor a korongon kívül a vető-tölcsérekkel is érintkezésben lévén a trágya, ezekre is reá tapad, marja, tehát gyorsabb romlását idézi elő. De nemesak a felsorolt alkatrészeknek, hanem a vetőgép összes vasrészeinek is, mert többekévéssébbé mindenüvé tapad a trágya, hova a szél csapja. Mig tehát egy más vetőkoronggal nem helyettesítik a jelenlegit, addig a vetése sem lesz egyenletes, eltekintve a gyors romlástól, mely szintén lényeges, de a melyen segíteni teljesen nem lehet. Tehát olyan koronggal kellene helyettesíteni, amely a trágyát egyuttal meg is őrli, (szerénységem ugyan konstruált erre a célra praktikusat, de eddig nem jutott időm, illetve nincs módomban elkészíteni.) Ha ez sikerül, akkor a műtrágyaszóró, vagy vetőgép tökéletes lesz. Más kérdés marad hogy érdemes-e a jelenlegi kombinált magvetéssel egybe kapcsoltan konstruálni? Erre a felelet az, hogy továbbra is módosított állapotban is lehet kombináltan készíteni, mert sik területen és alkalmas állapotú talajon lehet sikeresen kihasználni. Hegyes-völgyes gazdaságban azonban nem való, mert eltekintve a fokozott erőszükséglettől, mint a hegyen igényel, felmondja a szolgálatot a szabályozó készülék is, és mert egyszer egyik, másszor másik felére nehezedik a gép sulya, egyenetlen kopás áll elő, ami újból a gép hasznavehetőségét csökkenti. A gyárosoknak vagy gépelárusítóknak tehát kötelességük volna erre a gazdákat figyelmeztetni, a kik nem ismervén a gép ezen hibáját, derűborúra vásárolják hegyen-völgyön, mert annyi

reklám után, amit javára a szaklapokban megírtak, vakon vásárolják abban a vérmes reményben, hogy a »Rekord«-ban rejlik a sikeres gazdálkodás titka, benne találja meg azt a bűverőt, mely a talajt akként szuggerálja, hogy annak minden körülmények között teremnie kell. Tehát én csak a gazdáknak vélek szolgálatot tenni, ha minden befolyástól mentes tehát minden egyéni, érdeknélküli véleményemet nyilvánosságra hozom.

Az elsoroltakból láthatók, mik az előnyei és mik a hátrányai. Azért indokoltnak tartom azokat sorrendben megismételni, hogy világosabb képet alkothasson róla minden érdeklődő gazda. Tehát a »Rekord« gép előnye:

1. Hogy egyszerre vethető a műtrágya a maggal és egyenes talajon az igaerő-többlet nem annyi, mintha egy külön műtrágyaszórógéppel végeznők a trágyavetést. Egy embert is megspórolhatunk így.

2. Kevesebb, illetve fele trágyával elérünk esetleg annyit, mint szóróvetésnél, de csak az első évben, míg a második termésnél már nem várhatunk hatást, tehát a féltrágya ugyanolyan hatása csak az első évre szól, vagyis egy évvel előzi meg a szóróvetés fele részének a hatását.

3. Nem kell külön műtrágyaszóró-gép, s így valamivel olcsóbb, mint egy vető- és egy műtrágyaszóró-gép együttesen.

Hátrányai:

1. Tul nehéz sulya, mely dupla erőt igényel még egyenes területen is.

2. Hegyes vidékre egyáltalán alkalmatlan egyfelől túl nehéz sulya miatt, másfelől fokozottabb üzemből folytán, mely főként a vezérmű aránytalan kopásában nyilvánul.

3. Félannyi igaerővel majdnem még egyszer annyi területet lehet a rendes magvetővel végezni, mint a »Rekord«-dal dupla erő mellett.

4. Hátránya még, hogy a trágya rögtön a talajba kerül s így nem éri a napfény, harmat és nem málik, oldódik fel oly gyorsan, tökéletesen és nem gyűjthet nitrogént először az idővesztés miatt a légrétegből, másodsor a nitrogén nitrifikáló bakteriumok révén, melyek ásványi anyagokkal táplálkozván, kevesebb idejük

marad az elszaporodásra, mintha a trágyát 3—4 héttel előbb szórtuk ki.

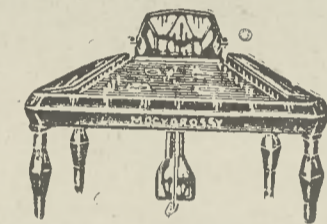
Ezekből már láthatjuk is, mi lehet az oka, hogy egyik helyen a sorvetésnél volt több haszon, mert 70—75 kg. szuperfoszfáttal ugyan azt az eredményt érték el, mint szóróvetésnél 150 kg.-al, a másik kísérletnél pedig ellenkezőleg a szóróvetésnél volt siker, míg a sorvetésnél ugyanazon talajon nem.

Tehát a sorvetésnél az esetben várhatunk eredményt, ha talajunk nitrogén-feleslegben tehát trágyaerőben van. Ellenben nincs siker ugyanazon talajon a szóróvetéssel szemben, ha ez utóbbit vetéselőtt 3—4 héttel szórtuk el és nem tárcsáztuk, vagy szántottuk le mindjárt, hanem szabadon hagytuk a levegő, világosság és csapadéknak kitevé, amikor ideje lett a szétmállásra és nitrogén gyűjtésre. Ha tehát valaki azért vesz »Rekord« gépet, hogy istállótrágya- tehát nitrogénszegény talaján ezzel érjen el sikert, nagyon fog csalatkozni, mert ott nemesak a siker marad el, de rá fog fizetni ezen drága mulatságra. Ellenben olyan uradalomban, ahol rendszeres szerves trágyázás van és a talaj fekvése is kedvező a »Rekord«-nak, igenis rizikó nélkül vásárolható ezen kombinált gép.

Tehát a jelen értekezésem tárgyát képező gépre is azt az általános szabályt használhatjuk hogy »mindent a maga helyén alkalmazni« s a siker el nem maradhat.

CZIMBALOM

legújabb szabadalmazott acélszerkezettel, melynek hangja hang-

tartása csodálatosan jónak bizonyult, részletfizetésre is kaphatók. — Gramofonok kiváló művészlemezekkel, hegedűk, tyolok, harmonikumok stb. — Számos kifizetés. aranyéremek stb. a jó munkáért. A modern szögeltakaró pedál, acélszerkezetek stb. feltalálója. Argyezkelet kívánatra ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

kir. szab. hangszergyár, Budapest, VIII., Rakóczi-ut 71.

lenségnek. Nem oka, ellenkezőleg következménye. Az olyan rengeteg beszakadás és a nyomában járó vulkanikus jelenségek, mint amilyen a Csöndes-óceáné volt, egyszerűen fölrobbantották volna a földet, ha ennek az anyaga nem volna *plastikus*: hegyekké és völgyekké gyurható. Így csak az Antillák emelkedtek ki és a tenger feneké süllyedt alá. Továbbá valószínű, hogy olyan jelenségek voltak, mint egész kicsiben a Krakatoa kitörésekor. Az ezrivel támadt vulkánok rengeteg páráképzésétől beborult az egész atmoszféra, előbb hetekig esett a forró meleg, majd hideg eső (hiszen a nap sugarai át sem tudtak hatolni a párázaton és a fölrobbant portömegeken, ahogy a Krakatoa körül napokig sötétség volt) a vízözön mondájának történelmi valósága volt ez. Aztán a folytonos esőzéstől önmagát lehűtő földön lassankint bekövetkezett az u. n. jégkorszak. Egy rettenetes földrengés a régi világot ugyszólván elpusztította, következményei az élő lényeket mindenütt kiölték és egész új geológiai korszakot: az u. n. tertiár (az óriás állatok és növények kora) helyébe a jégkorszakot idéztek elő.

Vajjon mi idézhette ezt a földrengések legnagyobbikát? Nyugodtan mondhatjuk: csak valami véletlen, amelynek ki vagyunk ugyan

ma is téve, de mégsem oly biztosan, mintha állandó erő volna. Csak valami külső erő okozhatta, legvalószínűbben egy más égitesttel való összeütközés a Csöndes-óceán beszakadását. A föld állandó, belső erői ugyanis ilyen nagy területen nem ilyen pillanatnyilag borzalmas határuak. Kisebb területen vulkánok néha napokig szakadatlanul döngetik a földet (mint Quatemalában a Santa Maria kitörése alkalmával 1902-ben, mikor a föld egész nap mint a tenger, szakadatlanul hullámozott), ugyanilyen hatásuk lehet aránylag kisebb területen tektonikus erőknél (Phokis-ban, Görögországban 1870—73-ig 29.000 földlökést számláltak) — de ilyen állandó tünetenyek épen csak kisebb területen és kisebb erővel (pld. nálunk Kecskemét körül) mennek végbe. A föld anyaga ugyanis, mint mondtuk, *plastikus* és nem várja be míg a feszültségek oly nagyokká nőnek, hogy szinte a földgömb felét tudják összeomlasztani, hanem már sokkal kisebb feszültségekre is reagál, vagyis gyorsabban, de kevésbé hevesen alkalmazkodik. Éppen innét van, hogy ma, mikor finom műszereink vannak, annyi sok, kevésbé veszélyes földrengést jegyzünk föl. A Csöndes-óceán lesüllyedésének és az északi sarktól a déli sarkig terjedő vulkánosor kiemelkedésének

nagy katasztrófáját belső erők nem okozhatták.

Hogyan védekezzünk már most a földrengéssel szemben? Erre a kérdésre a tudomány még kevésbé tud felelni. Japánban papírházakat építenek, mégis sok áldozata van a rengéseknek.

Olaszországban a messinai rengés után, nálunk is Kecske-mét után reklámoztak »föld-rengés-biztos« épületeket. De ez épen csak reklám. A tudomány mindössze csak arra képes, hogy a rengések idejéből és irányukból meg tudja állapítani az u. n. epicentrumot, azt a helyet, mely a rengések kiindulópontja, centruma fölé esik. Mert minél később jut el valahová a rengés, annál távolabb van a kiindulóponttól (epicentrumtól) és minél ferdebb a rengés iránya (amit az előidézett mozgásokon lehet konstatálni), annál messzibbre van az illető hely a kiindulópontra merőleges epicentrumtól. Ilykép tehát a tudomány követni tudja a rengéseket fészükig és terjedésük közben. Az ezen az alapon megteendő praktikus óvintézkedések tekintetében azonban még igen fogyatékosak a tanácsai.

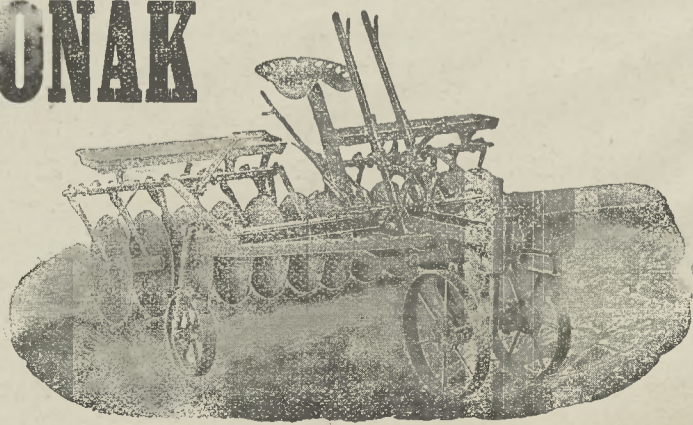
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyagok révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatóhoz és őszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

Cselédlakások.

Közeledik azon idő, az 1917. esztendő, a midőn a törvény értelmében minden családos vagy nős gazdasági cselédnek külön szobát és kamrát kell adni s legfeljebb az van megengedve, hogy két családnak egy közös konyha adassék. Ezzel a humánus intézkedéssel a közegészség és a közérkölcök javítására jelentékeny lépés tétetett s noha még, fájdalom, számos hely van Magyarországon, hol pajtanagyságu szobákban 2—3 bére család van együtt, mégis már most örvendetesen tapasztaljuk, hogy a cselédlakok építése s átalakítása nagyban halad előre. Itt az ősz, midőn a mezei munka szünete beáll vagy csak csekélységre apad s jut idő más teendők teljesítésére is, most lehet tervezni az építendő lakásokat, sőt hol elég munkaerő áll rendelkezésre s az anyag helyben van, ott már meg is lehet kezdeni a földlaknak felépítését, hogy azután még a zord téli évad beállta előtt azok tető alá is kerüljenek. Természetesen vakolni most nem szabad, ezt a munkát a kikeletre hagyjuk mikor is a lakás elkészül s a jövő nyáron vagy őszre kelve, mint teljesen száraz, lakható is lesz. El ne feledjünk a padlóval egyszintben vagy 1—2 cm. nyire alatta, de mindenesetre a talajszint felé alkalmazni, mint azt már több ízben ajánlottuk. Együttal egy csinos külsejű s gyakorlatilag jól bevált, négy cselédcsaládnak teljesen megfelelő kis házat mutatunk be 132-ik számú ábránkon, melyet nagyobb birtokos olvasóink mintául használhatnának esetleges építkezés alkalmával.

A zöldségfélék téli eltartása.

Irta: Balogh Bálint.

Ha akár piacra termelünk, akár csak a magunk szükségletének fedezése a célunk, minden esetben előnyös ránk nézve, ha a termelt zöldségféléket jól el tudjuk tartani részben azért, mert így jobb ár lehet elérni, részint meg azért, mert hisz a házi kertek célja az, hogy a konyhát egész éven át ellássa a szükséges termékekkel. A sárgarépát és petrezselyemgyökeret általában homokban szokták a pincze valamelyik sötét zugában elrakni. Hogy azonban ez a mód nem minden tekintetben megfelelő, azt mindenki tapasztalhatta. Ha a homok és a pincze száraz, a gyökerek megfonnyadnak, ha a homok nedves, úgy rengeteg hajszálgöyökert eresztenek, ki is hajtanak s a gyökér megrohad. Ha a pincze levegője nincs eleget szellőztetve, akkor meg is penészedik. Ha homokba rakjuk el a gyökérféléket, akkor legjobb, ha azt ládába rakjuk, de a ládát nem a földre, hanem 4 téglára állítjuk, úgy hogy a levegő alól is érhesse. A homokot, hogy teljesen csiramentessé tegyük, ajánlatos a napon szétterítve, vagy forró kemenczében teljesen megszáritjuk s azután, különösen ha a pincze száraz, forrált vízzel megöntözzhetjük. Ebbe rakjuk el rétegenként a gyökereket.

Ennél azonban sokkal jobb, minden tekintetben kielégítőbb eredményt érünk el, ha a sárgarépát és a petrezselyemgyökereket a szabadföldben vermeljük el. E czélból kint a kertben két ásónyom mély 25—30 cm. széles árkot ásunk s ebbe rakjuk bele 10 cm. magas rétegben a gyökereket s azt földdel betemetjük. Hogy pedig télen is szedhessünk föl zöldséget, czélszerű, ha több ilyen gödröt csinálunk s egybe csak annyit teszünk, a mennyit egy kibontásra mind kiszedünk. A betakart gödör tetejére pedig egy-két kevé kukoricza kórót vagy más hasonló dolgot is tehetünk. Megjegyzem, hogy a gödörbe szalmát, vagy más e felét tenni szükségtelen. Az

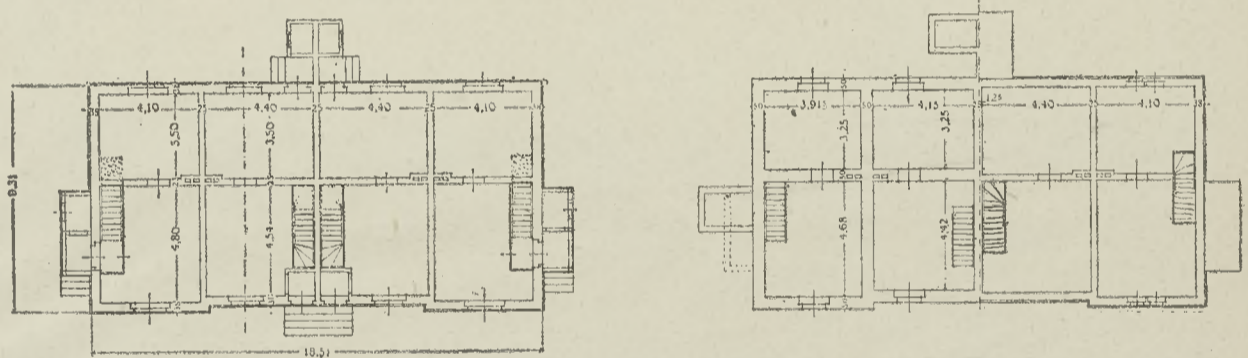
ily módon eltett zöldség még tavaszkor is olyan üde és egészséges mint ősszel volt. Ugyanilyen módon kell a czéklarépát, tormát és a téli reket is elvermelni.

A káposzta és kelkáposzta téli eltartására két kitünően bevált módot ajánlok. Az egyik mód szerint a káposzta és a kelkáposztafejeket a száráról levágjuk s egy ládába szalmarétegek közé úgy rakjuk el, hogy a szalma oldalt és a káposzta rétegek között lenyomult állapotban legalább 10 cm. vastag legyen. A ládát padláson, vagy más szellős helyen tarthatjuk, a nélkül, hogy félnünk kellene, hogy a tartalmában a fagy kárt tesz. A szalma helyett szecskát is vehetünk. A másik mód az elvermelés. Az elvermelendő kelt és a káposztát gyökerestől fölszedjük s erre a czélra a teljesen egészséges példányokat válogatjuk ki. A szabad földben azután egy ásónyom mély (de semmi esetre sem mélyebb) árkot ásunk s abba helyezük a kelt úgy, hogy a feje az árok fenekére essék s a gyökere az égnek álljon s erre vékony földréteget hánnyunk, de úgy hogy a gyökérzet teljesen szabadon álljon. Ha azt is letemetjük, vagy tulvastag földréteget hánnyunk rá, akkor a kelkáposzta biztosan megrohad. A földréteg ne legyen 10 centiméternél vastagabb.

Tökéletesen így kell a kalarábot is elvermelni, de azzal a különbséggel, hogy ennek a levelét el

be nem ázott volna; de mindennek dacára sok esetben a gazdákat is terheli mulasztás; hiszen lépten-nyomon tapasztalhatjuk, hogy szakértő gazdák, mert vállalatuk kereskedelmi oldalával nem igen törődnek, sokkal kevesebb anyagi eredményt képesek felmutatni, mint a jó üzleti szellemmel, de kevesebb szaktudással és tapasztalattal bírók. Hiszen a mai nagy létérti küzdelemben a mezőgazdálkodás okvetlenül megköveteli a gazdától, hogy a kereskedelem igényeit ismerje, ha csak nem akar érzékeny károkat szenvedni. Már pedig a kereskedelem legesleges első igénye, hogy a gazda eladó szemesterményei piaczképesek legyenek; illetve a gazdának éppen ezek értékesítésénél nyílik alkalmá, hogy életrevalóságát kifejthesse, mert végcélja nem lehet csupán az, hogy minél több és jobb terményt állítson elő, hanem azoknak a lehető legelőnyösebb értékesítése is főcélját kell hogy képezze.

Már most lássuk, hogy miképpen javítható a már egyszer dohosá lett szemestermény? A dohos gabonának szagát akként lehet csökkenteni, hogy ha azt faszénporral összekeverjük és mintegy 8—14 napig állani hagyjuk. Ugyanis a faszénpor a szemestermény dohos szagát magába szívja, bármily gondosan járunk is el a megdohosodott szemestermény szagtalanítása körül, az még sem válik, soha sem teljesen piaczk-

132-ik ábra. Lakház 4 cseléd család részére.

kell távolítani s az ároknak két ásónyom mélynek kell lenni.

Az ilyen módon elvermelt káposzta, kelkáposzta és kalaráb április, sőt május hónapig is teljesen kifogástalan állapotban eltartható.

Az ismertett elvermelési módok a gyakorlatban mind beváltak s mivel semmiféle különleges és költséges berendezést nem kívánnak, föltétlenül megérdemlik a figyelmet

Védekezés a szemestermények dohosodása ellen.

Irta: Bászai Elek.

Legöregebb gazdáink is alig emlékeznek annyira dohos zabra és árpára, amennyi már ez évben eddig is eladásra került, igaz hogy az idén alig volt az országban kazal vagy kereszt, a mely

képesse, mert tudvalevőleg a doh nem csak a szemek külső felületét, hanem beltartalmát is megtámadja; amiért is az ilyen szemesterményt adjuk mielőbb el még akkor is, ha a rendes áron alul kél az el; vagy pedig használjuk fel minél előbb. A mi a faszénpor mennyiségét illeti, 100 kg. dohos gabonára 4—6 kg.-ot számítunk.

Megjegyezzük azonban, ha a szemestermények kezelését gondosan hajtjuk végre, akkor a megdohosodás veszélyétől még az olyan abnormális időjárás esetében sem kell tartanunk, mint az idej; mivel a dohosodásnak csak a nedves szemestermények vannak kitéve és ezek közül meg inkább a zab és árpa, mert ezek magburka igen kemény és vastag, így tehát igen nehezen szikkadnak.

Egyáltalában azt lehet mondani, hogy mindazon gabonafélék dohosodásra hajlók, a melyek

A szábadalmazott

„JURENÁK EKE”

szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK” szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

Napijelentés a gabonatózsdéről.

— 1912. október 31. —

A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 6 fillérrel, az áprilisi rozs 4 fillérrel, az áprilisi zab 3 fillérrel, a májusi tengeri 1 fillérrel gyengült.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79.5 kg. 220 K, 500 mm. 79 kg. 23.05 K, 200 mm. 79 kg. 23 K, 150 mm. 79 kg. 23 K, 650 mm. 79 kg. 22.85 K, 100 mm. 79 kg. 22.80 K, 800 mm. 79 kg. 22.90 K, 300 mm. 78 kg. 22.65 K, 100 mm. 77.5 kg. 22.50 K, 100 mm. 77.5 kg. 22 K, 100 mm. 77.5 kg. 22.40 K, 200 mm. 77.3 kg. 22.50 K, 150 mm. 77 kg. 22.30 K, 100 mm. 76 kg. 21.80 K, 1000 mm. 74 kg. 22 K.
Pestvidéki: 100 mm. 80 kg. 22.90 K, 950 mm. 79.5 kg. 22.90 K, 300 mm. 79 kg. 22.80 K, 600 mm. 79 kg. 252.8 K, 400 mm. 78 kg. 22.55 korona.

Fejérmegyei: 200 mm. 79 kg. 22.80 K, 150 mm. 76 kg. 21.60 K.
Felsőmagyarországi: 240 mm. 77 kg. 22.15 K. 1912. október 30-áról: Raktár: 10.000 mm. 77.8 kg. 22.95 K.
Rozs. 150 mm. 19.10 K, 550 mm. 19.20 K.
Zab. 100 mm. 22.60 K, 400 mm. 22.70 K, 100 mm. 22.50 K, 250 mm. 21.50 K, 150 mm. 22.50 K, 100 mm. 22.20 K, 100 mm. 21.20 K, 400 mm. 22. — K.
Román tengeri. 2000 mm. 19.70 K.
Lóhere. 150 mm. 176. — K.
 Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. áprilisra . . . . . 23.76 K
 Rozs áprilisra . . . . . 21.04 »
 Zab áprilisra . . . . . 22.74 »
 Tengeri 1913. májusra . . . . . 16 20 »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. okt. hó 31-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekben 18 szekér réti széna, 6 szekér muhar, 4 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), — zsák szecska.
 A forgalom élénk.
 Arak q-ként állérben a következők:
 Réti széna I. r. 940—1000, réti széna II. r. 700—780, réti széna csomagolása —, muhar 840—1040, zsupszalma 460—500, alomszalma 340—400, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny —, —, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska —.
 Összes kocsiszám 40. Összes súly 480.000 kilogramm.

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**
 Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
 Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

Benzincsőpő készleteket
 LEGMEGBIZHATÓBB SZERKEZETTEL
 — GYÁRT A —
MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, VI. VACZI-ÚT 141.
 ÁRJEJYZÉK INGYEN

NAGYENYED-re
 forduljon minden érdeklődő, ki szult fektet elsörendü fajliszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték,
 sétányfák, diszoserjék, tüleveftek, kerítésnövények, boggyógyümölcsűek stb.
SZŐLŐOLTVÁNYOK
 (elsörendü áru) európai és amerikai sima es gyökeres vesszők. Oktató diszárjegyzék kívánatra ingyen. —

FISCHER és Társai
 faiskolák és szőlőoltványtelepek

Házi malmok!

A ki valóban használható házi malmot óhajt, mely könnyü üzemeltetés mellett minden magvat liszté öröl és jótállás mellett soha nem lesz tompa, az forduljon *****

SCHMID A.-hoz, LEIBNITZ (steiermark)
 a szabadalmazott aczélmalom feltalálójához.
 Weisbea a kiállításon nagy ezüst emmel kitüntetve.
 Elismerő levél: „Mi az aczélmalommal nagyon meg vagyunk elégedve s azért Önt a legnagyobb dícséret illeti.
 Pook Ferencz és Joseta, Sankt-Anna am Aigen.“
 „Az Ön aczélmalmával nagyon meg vagyok elégedve. Érdeklődőknek szívesen megengedem, hogy azt nálam működésben megismerhessék és kipróbálják.
 Burischek Mária, Nagy-Lózs, Sopron mellett.“
 Német képv selő Magyarországra részére kerestetik.

Kőrista, Canadai nyárfa
 jegyene nyárfa, 3—4—5 évesek, szépek, erősek, száza 40—60—80 korona. Diszbotrok 100.000 darab 25 fajban, száza 20 korona, ezre 180 korona.

KREBS ZOLTÁN SZARVAS.
 Árjegyzék ingyen.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemü kereszeti és gazdaság. épít. zésekről szakzerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemü vasszerkezeti munkálatokat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA
 vasszerkezeti gyára
 BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.
 Telefon 82—70. — Kérjen ingyen árjegyzéket.

Polgár Sándor
 m. kir. szabadalmat nyert orvosi mű- és kötszerész
 Budapest, VII., Erzsébet-Körut 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhetők orvosi, sebeszi és betegápolási eszközök, Gummiáruk, Suspensorium, irrigator fecskendők stb., legujabo találmányu es. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és kötdökötők. — Valódi francia különlegességek (ovserek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mely tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve 16302 sz. a.
 (Fenti címre ügyelni tessék.)

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

Irtá: **ORDÓDY LAJDS.** — Ára 3 korona.
 Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétel küldve 3.65 K.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.
 Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában, Budapest, IV., Muzeum-körut 7.

Lópokróc előnyarájantat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és árunk elsörendü kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközöniséget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk,**

Áraink: Elsörendü, nehéz téli uradalmi gyapjupokrócok
 1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5 frt 50 kr.
 2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4 frt 75 kr.
 3. sz. legjobb minőségű, 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4 frt

darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendelések a beérkezés napján a legpontosabban eszközöltetnek.
 Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállithat.

Megrendelési cím:
„SOHR“ Magyar Lópokróc Szétküldési Telepe, Somogyszill.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenörző közegei a Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXXI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főarutóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

Az I. osztály huzása 1912 november hó 21. és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenörző hatóság, és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1912. évi október hó 27-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
 Tolnay. Hazay.

A VILÁG LEGJOBB GŐZEKÉJE!

CHARLES BURRELL & SONS LIMITED THETFORD, ANGLIA

VILÁGHÍRŰ GŐZEKEGYÁR
VEZÉRKÉPVISELETE.

Utolérhetetlen munkaképesség! ♦♦♦♦ Kevés tüzelőanyagfogyasztás!

ELADÓ BIRTOKOK:

Biharmegyében:

1. Körülbelül 565 m. h. jónínőségű, kitűnő termőképességű, nagyobbrészt szántóföld, uri lakkal, megfelelő gazdasági épületekkel. Vasuti fővonal, állomás közelében, nagyforgalmu nagyközség mellett. A birtokot országút szeli ketté.
2. Körülbelül 546 m. h. elsőrendű szántóföld, rét és legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, uri lakkal, vasuti fővonal mentén, országút mellett forgalmas nagyközségtől félórnyira.

Tolnamegyében:

3. Körülbelül 1364 m. h. igen jó minőségű, kissé hullámos fekvésű birtok, mind szántóföld, kevés legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól félórnyira.

Vas megyében:

4. 688 m. h. szépen berendezett, jó termő birtok, 485 m. h. szántó, többi rét és legelő. Megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól 3 kilométernyire.

Ezen birtokok kisebb-nagyobb területekben vagy egészben eladók. — Veszünk parcellázásra alkalmas birtokokat. — Bérleteket közveitünk. — Birtokokra kedvező feltételek mellett törlesztési kölcsönöket nyújtunk. — Minden kérdésködre gyors és kimerítő választ adunk.

Nemzeti Pénzváltó részv.-társaság Parcellázási osztálya
Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota).

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller János
Szegeden. Csak a legújabb és legjavított órákhoz és órákhoz tartozó alkatrészekhez és órákhoz tartozó alkatrészekhez.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvádelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.
Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában
gyártott legújabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsap-
ágyas cséplőgéppel és 10 légkörnyomásra berendezett
Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet. Legújabb rendszerű
államgépgyári benzinmotorok Karburátorral.

Rendkívüli gazdaságos, földgázüzemre is alkalmas államgépgyári
szivógázlokomobilok
utimozdonyok, gőzekék, aratógépek,
fűkaszálók, államgépgyári félstabil
Compound gőzgépek.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések,
resiczai ekék, boronák,
LAAS-rendszerű **répakapák** stb.
Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója, Budapest, Váci-körút 32.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár r. t.
gyártmányai: „LOSONCZI-DRILL”
tolóhengeres, „REKORD-DRILL”
merítőkanalas rendszer és szabadalmazott
„Rekord II” vetőgépek.
Különleges répavetőgépek.

Aluminium Társaság

(OESTERR. ALUMINIUM GESELLSCHAFT)

Központ: **WIEN**, Wollzeile 18.
Lerakat: Kärntnerstr. 28.

Nagy képes árjegyzék ingyen.

I. szám:

Tiszta aluminium főzőedényekről.

II. szám:

Háztartási-, konyha- és asztali-edényekről.

III. szám:

Utazási- és turista-cikkekről.

IV. szám:

Tejszállító kannák és tejgazdasági eszközök.

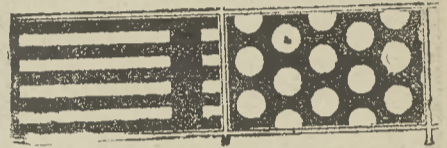
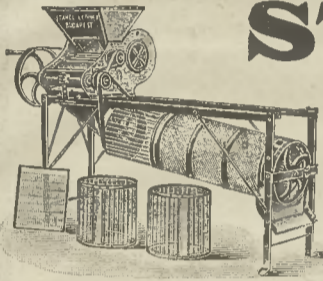
STAHEL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

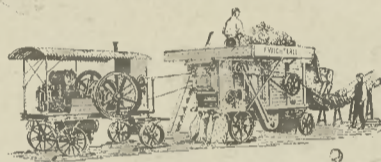
BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbíró-u. 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTAK és mindenfajta **LEMEZROSTA** öseséplőgépek számára

FORRAI D. legrégibb motorkereskedő
BUDAPEST,
V., Szemere-u. 2. sz.

Szállít elsőrangú minőségben :: **Motorokat** :: minden tüzelő anyagra.
Kényelmes fizetési feltételek.

Takarmánykikészítő

kézi- és erőhajtásra **gépek** kézi- és erőhajtásra

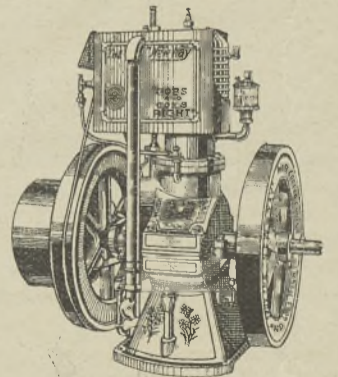
a legmodernebb szerkezettel, a legkitűnőbb anyagból, olcsó árak mellett.

Ujdonság!!

'New-Way'

léghütéses hordozható benzín-motor, a modern technika legszebb és legsikerültebb vívmánya!

Kérjen ábrás leírást:

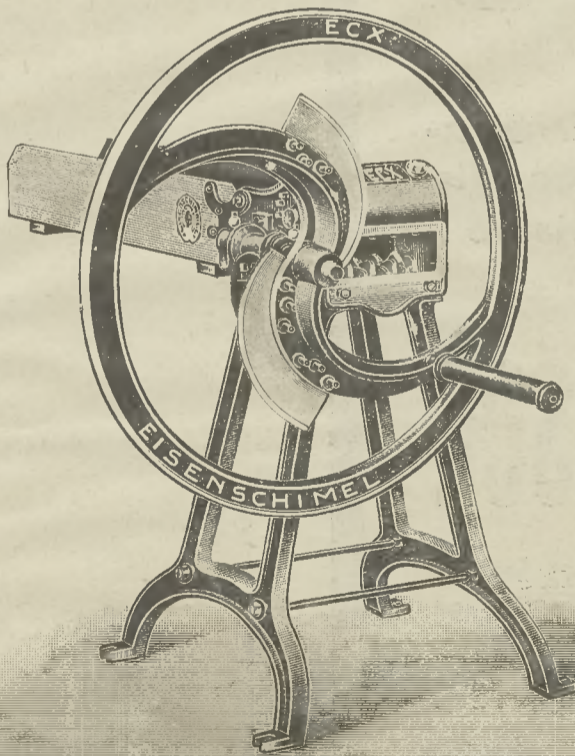

Bächer Rudolf Melichár Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

1913. január hó 1-től VI., Teréz-körut 26.

Husnemü, főzelék, gyümölcs, tej, leves stb. takarékos és biztos befőzéséhez csakis

„WECK”

gyártmányt használhatunk. Erről ismertetőt és árjegyzéket szívesen küld a magyarországi vezérképviselő

Geittner és Rausch

főhercegi udvari szállító cég

Budapest, VI., Andrásy-ut 18/G. sz. (Saját ház).

